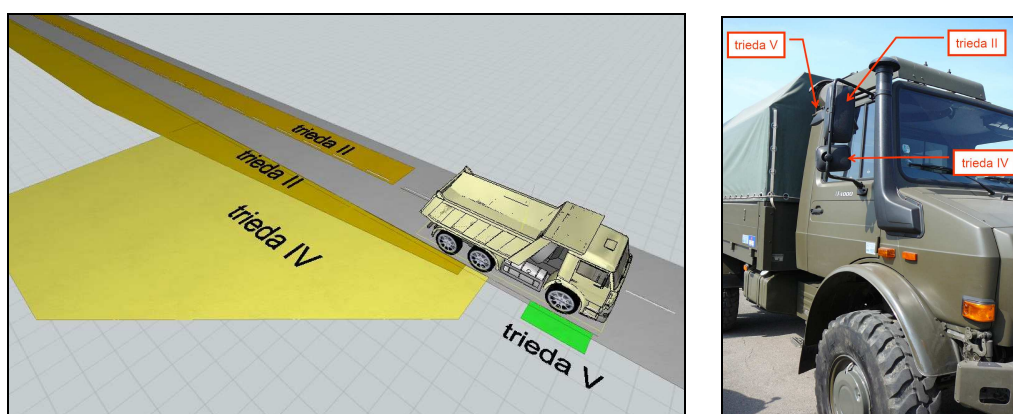

Koniec lehoty na dodatočné vybavenie niektorých nákladných motorových vozidiel v prevádzke spätnými zrkadlami

Dňom 31.3.2009 končí lehota na dodatočné vybavenie niektorých nákladných motorových vozidiel v prevádzke novšími spätnými zrkadlami určená nariadením vlády SR č. 113/2008 Z. z. a vyplývajúca zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/38/ES. Na tých vozidlá, na ktoré sa táto povinnosť vzťahovala, a napriek tomu k úprave neprišlo, to bude od 1.4.2009 pri technickej kontrole považované za vážnu chybu a dôvod na obmedzenie spôsobilosti na ďalšiu premávku na 30 dní.

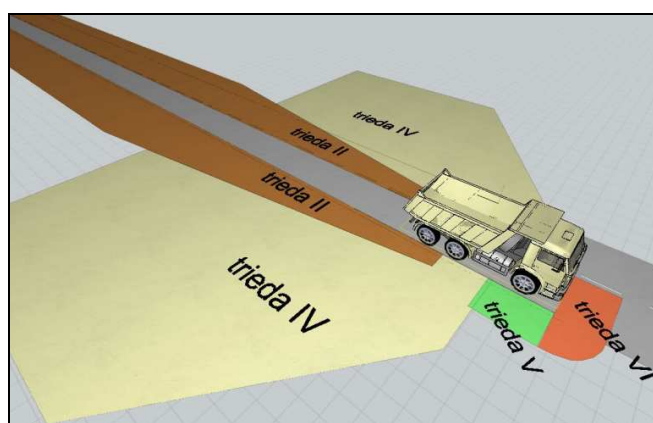
Dôvody úpravy

Dôvodom požiadavky na dodatočnú montáž spätných zrkadiel bola bezpečnosť cestnej premávky. Spätné zrkadlá ťažkých nákladných vozidiel schválené a namontované podľa starších predpisov (smernica 71/127/EHS v znení jej neskorších doplňujúcich a meniacich smerníc) nie celkom dostatočne pokrývajú niektoré oblasti okolo prednej časti vozidla (obr. 1).

Obr. 1.: Oblasti nepriameho výhľadu z miesta vodiča dosahované spätnými zrkadlami podľa starších predpisov, oblasti mimo farebných plôch tvoria mŕtvu uhol. Vpravo príklad umiestnenia spätných zrkadiel jednotlivých tried na vozidle.

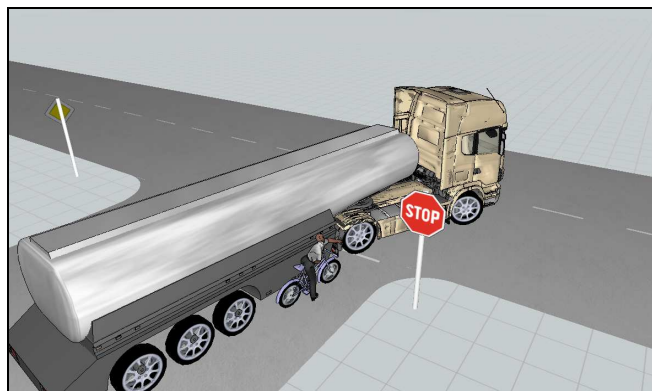
Staršie predpisy boli definitívne zrušené a nahradené novým (smernica 2003/97/ES) až v novembri 2003. Novšie vozidlá, ktorých zrkadlá zodpovedajú tomuto predpisu, už umožňujú výhľad z miesta vodiča i do dosiaľ nepokrytých oblastí (obr. 2).

Obr. 2.: Oblasti nepriameho výhľadu z miesta vodiča dosahované spätnými zrkadlami podľa novej smernice 2003/97/ES.

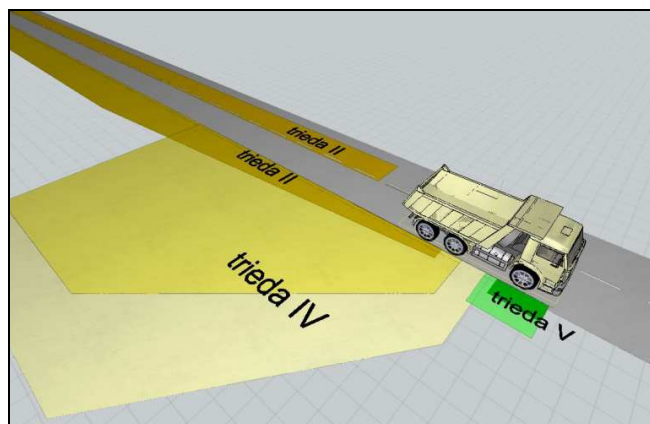
Veľká časť vozidiel v premávke v krajinách únie však ešte stále mala zrkadlá zodpovedajúce starším predpisom (podľa obr. 1). Analýzy príčin dopravných nehôd ukázali, že kritická je najmä zóna mŕtveho uhla medzi oblasťou výhľadu zrkadiel tried IV a V

na strane spolujazdca. Pomerne malý objekt, akým môže byť cyklista, motocyklista alebo chodec nachádzajúci sa v tejto zóne bezprostredne pri vozidle, je pre vodiča prakticky neviditeľný. Pri odbočovaní nákladného vozidla môže prísť k zachyteniu cyklistu, motocyklistu alebo chodca návesom alebo prívesom, prípadne zadnou časťou vozidla (obr. 3).

Obr. 3.: Zachytenie cyklistu stojaceho v mŕtvom uhle pri odbočovaní návesovej súpravy doprava (video simulácie nehody je prístupné na http://www.testek.sk/videos/zrkadla_nitra_2008.wmv).

Takáto nehoda končí pre jej zraniteľnejšieho účastníka väčšinou fatálne. Podľa údajov, z ktorých Európsky parlament a Rada pri príprave požiadavky na dodatočné vybavenie spätnými zrkadlami vychádzali, zahynie v únii pri tomto type nehôd asi 400 osôb ročne. Toto číslo je dostatočne vysoké na to, aby v kontexte cieľa znížiť do roku 2010 počet mŕtvych pri nehodách na cestách na polovicu, mohla byť vyriešeniu problému priradená najvyššia priorita. Spätné zrkadlá starších vozidiel v prevádzke vo všetkých členských krajinách únie bolo preto do 31.3.2009 potrebné upraviť tak, aby sa problematický mŕtvý uhol zredukoval (obr. 4).

Obr. 4.: Oblasti nepriameho výhľadu z miesta vodiča dosahované spätnými zrkadlami na strane spolujazdca upravenými podľa smernice 2007/38/ES. Tmavším odtieňom príslušnej farby sú pre porovnanie vyznačené pôvodné oblasti pred úpravou.

Dotknutá skupina vozidiel

Požiadavka na dodatočné vybavenie spätnými zrkadlami sa týkala zrkadiel tried IV a V namontovaných na strane spolujazdca na vozidlách kategórií N₂ a N₃ (nákladné motorové vozidlá s najväčšou celkovou prípustnou hmotnosťou vyššou ako 3,5 tony), ktoré nie sú typovo schválené alebo jednotlivito schválené podľa smernice 2003/97/ES alebo neskorších predpisov. Spod tejto povinnosti boli vyňaté

- a) vozidlá prihlásené do evidencie pred 1.1.2000,
- b) vozidlá kategórie N₂ s najväčšou celkovou prípustnou hmotnosťou neprevyšujúcou 7,5 tony, na ktoré nemožno namontovať zrkadlá triedy V tak, aby bola splnená dvojica podmienok

- i) bez ohľadu na nastavenie zrkadla nijaká časť zrkadla nesmie byť vzdialená menej než 2 m (s povolenou toleranciou + 10 cm) od vozovky pri zaťažení vozidla na najväčšiu celkovú prípustnú hmotnosť,
- ii) zrkadlo musí byť plne viditeľné z miesta vodiča,
- c) vozidlá kategórií N₂ a N₃, na ktoré sa vzťahujú národné predpisy členských krajín, ktoré ešte pred účinnosťou smernice 2003/97/ES v týchto členských krajinách vyžadovali vybavenie inými zariadeniami nepriameho výhľadu na strane spolujazdca, pokrývajúcimi najmenej 95 % celkovej oblasti nepriameho výhľadu na úrovni vozovky predpísanej pre zrkadlá tried IV a V podľa uvedenej smernice (Pozn.: ide o požiadavky platné v Holandsku, Belgicku a Dánsku, ktoré sú nie celkom kompatibilné so smernicou 2003/97/ES; v SR takéto požiadavky neplatili, preto sa táto výnimka v našich podmienkach vzťahovala najmä na dovezené jednotlivé vozidlá z týchto krajín).

Požadovaná úprava

Všetky vozidlá z vyššie popísanej skupiny musia byť po 31.3.2009 na strane spolujazdca vybavené širokouhlými a blízkopohľadovými spätnými zrkadlami, ktoré spĺňajú požiadavky na zrkadlá triedy IV a triedy V podľa smernice 2003/97/ES. Ak boli pôvodne vybavené týmito zrkadlami zodpovedajúcimi staršej smernici 71/127/EHS (prípadne niektorej z jej neskorších dopĺňajúcich a meniacich smerníc), potom bolo možné uviesť ich do súladu s predpismi:

- a) výmenou celých zrkadiel triedy IV a V na strane spolujazdca za nové,
- b) výmenou len zrkadlových plôch zrkadiel triedy IV a V na strane spolujazdca za nové (puzdrá a ich montáž na vozidle ostali pôvodné),
- c) preukázaním toho, že je vozidlo na strane spolujazdca vybavené širokouhlými a blízkopohľadovými zrkadlami, ktoré spoločne poskytujú výhľad pokrývajúci najmenej 95 % celkovej oblasti nepriameho výhľadu na úrovni vozovky zrkadla triedy IV a 85 % celkovej oblasti nepriameho výhľadu na úrovni vozovky zrkadla triedy V podľa smernice 2003/97/ES.

Vozidlá, ktoré nebolo možné vybaviť zrkadlami podľa písm. a) a b), alebo pre ne nebolo možné preukázať splnenie podmienky podľa písm. c), môžu mať na dosiahnutie výhľadu popísaného v písm. c) použité prídavné zrkadlá alebo iné zariadenia pre nepriamy výhľad (napr. systém kamera - monitor), avšak musia mať na tento spôsob riešenia udelenú výnimku MDPT SR.

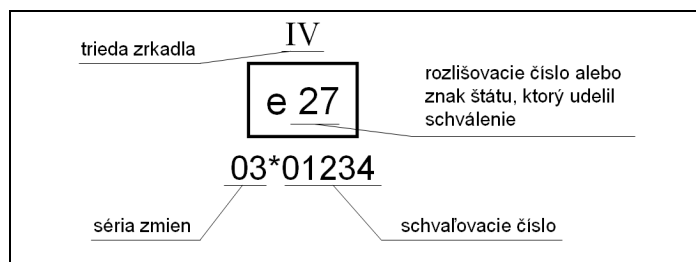
Ostatné spätné zrkadlá vozidla, okrem spomínaných zrkadiel triedy IV a V na strane spolujazdca, nie sú nariadením vlády SR č. 113/2008 Z. z. dotknuté a ich výmena nie je potrebná.

Posúdenie predpísaného vybavenia zrkadlami

Uvedené požiadavky sa pri technickej kontrole považujú za splnené, ak sa na zrkadlách triedy IV a V na strane spolujazdca zistí, že

- a) sú preukázateľne schválené podľa smernice 2003/97/ES; teda sú označené schvaľovacou značkou ES a je pri nej vyznačené poradové číslo zmeny alebo doplnenia (tzv. „séria zmien“) „03“ (obr. 5),
- b) sú schválené podľa starších smerníc (séria zmien pri schvaľovacej značke ES je nižšia ako „03“), ale zrkadlová plocha bola vymenená za takú, ktorá zodpovedá smernici 2003/97/ES.

Rozlišovacím znakom zrkadlových plôch podľa smernice 2003/97/ES a podľa starších predpisov je ich polomer krivosti. Pre novšie je charakteristická hodnota 300 mm, kým pre staršie 400 mm. Šablónu, ktorá umožňuje orientačné posúdenie polomeru krivosti, majú k dispozícii všetky STK v SR. Vzhľadom na výskyt prípadov montáže nesprávnych (starších) zrkadlových plôch do novších puzdier zrkadiel (napr. pri opravách) sa na STK kontroluje zakrivenie zrkadlovej plochy i v prípade podľa písm. a).

Obr. 5.: Schvaľovacia značka ES spätného zrkadla triedy IV.

Ak výmena zrkadiel nebola potrebná, lebo staršie širokohlé a blízkopohľadové zrkadlá spoločne poskytujú výhľad pokrývajúci najmenej 95 % celkovej oblasti nepriameho výhľadu na úrovni vozovky zrkadla triedy IV a 85 % celkovej oblasti nepriameho výhľadu na úrovni vozovky zrkadla triedy V podľa smernice 2003/97/ES, potom musí byť pri technickej kontrole predložené potvrdenie o splnení požiadaviek na rozsah výhľadu vydané výrobcom alebo zástupcom výrobcu vozidla.

TESTEK, s.r.o.

poverená technická služba technickej kontroly vozidiel